

Załącznik do uchwały nr 1940/14
Zarządu Województwa
Zachodniopomorskiego
z dnia 13 listopada 2014 r.

Gmina Maszewo
Plac Wolności 2
72-130 Maszewo

WWRPO.VIII.3162.50.2014.AJ

DECYZJA
Nr WWRPO/44/W/2014

podjęta w dniu 13 listopada 2014 r. przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego
w osobach:

Andrzej Jakubowski - Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego,
Wojciech Drożdż - Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego,
Jarosław Rzepa - Członek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego.

Na podstawie art. 25 pkt 1, art. 26 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 06 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r., Nr 84, poz. 712 tekst jednolity ze zm.) oraz art. 41 ust. 2 pkt 4 i art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596 tekst jednolity ze zm.) oraz art. 207 ust. 1 pkt 2, ust. 2a i ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 tekst jednolity ze zm.)

orzeka:

zwrot od Beneficjenta – Gminy Maszewo z siedzibą przy Placu Wolności 2 w Maszewie - środków otrzymanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013 na podstawie umowy o dofinansowanie nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-00 na realizację projektu pn. „Zwiększenie dostępności do kultury na obszarach wiejskich – budowa świetlicy w Radzanku” w łącznej kwocie 157 255,63 zł (słownie: sto pięćdziesiąt siedem tysięcy dwieście pięćdziesiąt pięć złotych 63/100) wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych liczonymi od kwoty 157 255,63 zł od dnia przekazania środków, tj. od dnia 09.12.2010 r. do dnia dokonania całkowitej zapłaty należności głównej, na rachunek bankowy Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego tj. Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego o nr 35 1020 4795 0000 9002 0210 4768, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji o zwrocie.

Uzasadnienie

Beneficjent – Gmina Maszewo z siedzibą przy Placu Wolności 2 w Maszewie, zawarł dnia 29.03.2010 r. z Województwem Zachodniopomorskim reprezentowanym przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego, pełniącym na mocy art. 25 pkt 1 ustawy z dnia 06 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r., Nr 84, poz. 712 tekst jednolity ze zm., dalej: uzppr) rolę Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013 (dalej: IZ RPO WZ) umowę o dofinansowanie nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-00 na realizację projektu pn. „Zwiększenie dostępności do kultury na obszarach wiejskich – budowa świetlicy w Radzanku” Oś priorytetowa 5 „Turystyka, kultura i rewitalizacja” Działanie 5.2 „Rozwój kultury – ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” Poddziałanie 5.2.1 „Rozwój i odtworzenie infrastruktury kultury wraz z systemem informacji kulturalnej”. Dodatkowo do umowy o dofinansowanie zawarte zostały dwa aneksy nr: UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-01 z dnia 16.06.2010 r. oraz nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-02 z dnia 22.09.2010 r.

Umowa o dofinansowanie nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-00 (wraz z aneksami) określa warunki dofinansowania projektu, a także prawa i obowiązki Beneficjenta z tym związane. Zgodnie z zapisami przedmiotowej umowy IZ RPO WZ zobowiązała się do dofinansowania części wydatków kwalifikowalnych poniesionych na realizację projektu na podstawie zweryfikowanego przez IZ RPO WZ poprawnego wniosku o płatność.

Zgodnie z zapisami aneksu nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-02 z dnia 22.09.2010 r. zmieniającego brzmienie § 3 ust. 1 umowy o dofinansowanie, Beneficjent obowiązany był zrealizować projekt w okresie od dnia 18.11.2008 r. do dnia 07.12.2009 r. (zakończenie finansowe realizacji projektu), zatem do dnia 07.12.2014 r. winien zachować trwałość projektu.

Stosownie do brzmienia § 12 ust. 1 pkt 1 umowy o dofinansowanie, Beneficjent powinien systematycznie monitorować przebieg realizacji projektu oraz niezwłocznie informować IZ RPO WZ o zaistniałych nieprawidłowościach lub o zamiarze zaprzestania realizacji projektu w terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych od momentu wykrycia nieprawidłowości/podjęcia decyzji o zaprzestaniu realizacji projektu. Według § 4 ust. 5 umowy o dofinansowanie, Beneficjent, który wskazał we wniosku o dofinansowanie, że podatek VAT jest kwalifikowalny, raz na rok kalendarzowy zobowiązany jest do złożenia do IZ RPO WZ oświadczenia o kwalifikowalności podatku od towarów i usług w ramach realizowanego projektu, zgodnie ze wzorem i wymaganiami określonymi przez IZ RPO WZ. Dodatkowo, Beneficjent w/w umową zobowiązany jest do składania do IZ RPO WZ aktualizacji tego oświadczenia w terminie do dnia 31 grudnia każdego roku przez okres od dnia zawarcia umowy do 5 lat od zakończenia realizacji projektu. Z kolei zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i ust. 7 umowy o dofinansowanie, IZ RPO WZ przekazuje Beneficjentowi środki dotacji celowej i środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w formie dofinansowania wyłącznie części wydatków kwalifikowalnych, natomiast Beneficjent zobowiązał się pokryć ze środków własnych wszelkie wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu.

W przedmiotowej sprawie Beneficjent składając wniosek o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (dalej: RPO WZ) oświadczył, że nie może odzyskać poniesionego w ramach realizacji dofinansowanego projektu podatku od towarów i usług. Jednocześnie Beneficjent zobowiązał się do zwrotu zrefundowanej w ramach projektu części poniesionego podatku VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, dalej: upton (Dz. U. z 2004 r., Nr 54, poz. 535 ze zm.). Za „odzyskanie” podatku VAT należy rozumieć odliczenie go od podatku VAT należnego lub zwrot w określonych przypadkach, według warunków ściśle określonych przepisami upton.

Również w oświadczeniu o kwalifikowalności podatku od towarów i usług, będącym częścią sprawozdania z trwałości projektu opublikowanego dnia 24.03.2014 r., Beneficjent wskazał, że nie może odzyskać poniesionego w ramach realizacji dofinansowanego projektu podatku od towarów i usług. Jednocześnie Beneficjent zobowiązał się do zwrotu zrefundowanej w ramach projektu części poniesionego podatku VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku.

W dniach 14-17.04.2014 r. IZ RPO WZ przeprowadziła kontrolę trwałości projektu nr WND-RPZP.05.02.01-32-004/09 pn. „Zwiększenie dostępności do kultury na obszarach wiejskich – budowa świetlicy w Radzanku”. W toku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż w okresie trwałości projektu doszło do odpłatnego wykorzystywania infrastruktury wybudowanej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013 (dalej: RPO WZ) oraz odpłatnego wykorzystywania sprzętu zakupionego w ramach RPO WZ. W tym miejscu warto dodać, iż inwestycja zrealizowana przez Beneficjenta polegała na budowie

świetlicy wiejskiej w Radzanku. Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie, Beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu w oparciu o wniosek o dofinansowanie. W punkcie F wniosku o dofinansowanie wskazano, że „całość inwestycji, przez co najmniej 5 lat od zakończenia realizacji nie zostanie poddana zasadniczym zmianom mającym wpływ na charakter i warunki realizacji projektu lub powodującym uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez Gminę Maszewo”. Zarówno wniosek o dofinansowanie projektu, jak i studium wykonalności nie przewidywały w swej treści płatnej formy prowadzenia działalności w przedmiotowej świetlicy. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji projektu, jak i zakupiony w jego ramach sprzęt powinny być wykorzystane zgodnie z założeniami konkursu, w ramach którego projekt otrzymał dofinansowanie. Beneficjent nie poinformował IZ RPO WZ o fakcie uzyskania przez Gminę Maszewo niezaplanowanych przychodów oraz nie ujął w/w informacji w składanych sprawozdaniach z trwałości projektu. Mając na uwadze powyższe IZ RPO WZ stwierdziła, iż Beneficjent naruszył § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie. Jednocześnie zobowiązano Beneficjenta do złożenia wyjaśnień w przedmiotowym zakresie.

Odnosząc się do w/w ustaleń w kontekście zarzutu naruszenia § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie, Beneficjent wskazał (pismo z dnia 05.06.2014 r.), że świetlica była i jest udostępniana nieodpłatnie. Jedynie w przypadku imprez okolicznościowych takich jak wesela pobierano opłaty, które pokrywały jedynie koszty związane z zakupem wyposażenia. Podkreślono, że Gmina Maszewo nie zarabia na tego typu przedsięwzięciach, a udostępnia jedynie miejsce dla mieszkańców do czego jest ustawowo zobowiązana. Jak wskazano pobieranie w/w opłat miało również na celu ograniczenie ilości imprez organizowanych przez osoby prywatne. Beneficjentowi zależało na tym, aby świetlica była wykorzystywana w jak największym stopniu na wydarzenia, imprezy kulturalno-oświatowe dostępne dla ogółu społeczeństwa. Organizacja właśnie takich imprez pozwoliła i pozwala na osiągnięcie celów projektu. Jednocześnie nadmieniono, że niepobieranie opłat w przypadku imprez organizowanych przez osoby prywatne mogłoby wpłynąć na zaburzenie konkurencyjności w regionie co spowodowałoby, że imprezy takie jak np. wesela zdominowałyby pozostałą działalność kulturalną.

Po zapoznaniu się z w/w wyjaśnieniami, IZ RPO WZ stwierdziła (pismo z dnia 24.07.2014 r.), że w projekcie pn. „Zwiększenie dostępności do kultury na obszarach wiejskich – budowa świetlicy w Radzanku” wystąpiła zmiana, która nie spowodowała uzyskania przez Gminę Maszewo nieuzasadnionej korzyści – dochodu w projekcie. Działanie Beneficjenta nie miało wpływu na osiągnięcie i utrzymanie celów projektu wskazanych we wniosku o dofinansowanie. Jednocześnie IZ RPO WZ przypomniała, iż:

- Beneficjent powinien umieścić informację o uzyskiwaniu przychodów w sprawozdaniach z trwałości projektu w sekcji C.2 Trwałość projektu,
- zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie projektu Gmina Maszewo przez co najmniej 5 lat od zakończenia realizacji inwestycji nie powinna wprowadzać zasadniczych zmian mających wpływ na charakter i warunki realizacji projektu dofinansowanego ze środków RPO WZ,
- zarówno infrastruktura powstała w wyniku realizacji projektu, jak i zakupiony sprzęt powinny być wykorzystane zgodnie z założeniami projektu oraz założeniami konkursu, w ramach którego projekt otrzymał dofinansowanie niezależnie od rodzaju imprez, które się w niej odbywają.

Pismem z dnia 24.07.2014 r. IZ RPO WZ poinformowała Beneficjenta, iż odstępuje od wskazania naruszenia przez Beneficjenta zapisów § 2 ust. 2 umowy o dofinansowanie, mając na uwadze fakt, iż:

- wprowadzenie odpłatności za wynajem świetlicy w Radzanku na imprezy okolicznościowe organizowane przez osoby prywatne nie miało istotnego wpływu na osiągnięcie i utrzymanie celów projektu wskazanych we wniosku o dofinansowanie,
- osiągnięte przez Gminę Maszewo przychody nie spowodowały uzyskania przez nią nieuzasadnionej korzyści wynikających z udzielonej pomocy i były przeznaczone na potrzeby świetlicy wiejskiej w Radzanku.

Nadto IZ RPO WZ wskazała, iż Beneficjent powinien zaniechać odpłatnego wynajmowania zakupionego wyposażenia oraz infrastruktury powstałej w ramach przedmiotowego projektu, do zakończenia jego okresu trwałości, tj. do dnia 07.12.2014 r.

Ponadto należy wskazać, iż w trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych w dniach 14-17.04.2014 r. ustalono, iż zgodnie z zarządzeniami Burmistrza Maszewa w sprawie ustalenia stawek za udostępnianie świetlic wiejskich w sołectwach Gminy Maszewo, w tym: świetlicy w sołectwie Radzanek, opłaty pobierane za wynajem świetlicy podlegają opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Opłaty uiszczane są w kasie Urzędu Miejskiego przed wynajmem, a następnie zostaje zawarta umowa między Gminą Maszewo, a wynajmującym. Ponadto wynajmujący ponosi

jednorazową opłatę za zużyte media. IZ RPO WZ uznała, że Beneficjent uzyskując prawo do odliczenia podatku VAT w związku z wykonywaniem czynności opodatkowanych, utracił jednocześnie prawo do jego kwalifikowania w ramach projektu w zakresie poniesionych wydatków. W związku z powyższym uznano poniesiony przez Beneficjenta podczas realizacji projektu podatek VAT za wydatek niekwalifikowalny i podlegający zwrotowi.

Beneficjent, ustosunkowując się do zarzutu IZ RPO WZ w powyższym zakresie, przyznał (pismo z dnia 05.06.2014 r.), że po zakończeniu realizacji projektu pn. „Zwiększenie dostępności do kultury na obszarach wiejskich – budowa świetlicy w Radzanku” wystąpiły przychody za udostępnianie świetlicy wiejskiej w Radzanku. Wskazał, że podstawą naliczania opłat było zarządzenie Burmistrza określające stawki za udostępnianie świetlicy, zmieniające tym samym przeznaczenie przedmiotowej świetlicy. W związku z powyższym, jak wskazał Beneficjent, Gmina nabyła prawo do częściowego rozliczenia podatku VAT naliczonego w momencie zmiany sposobu wykorzystania świetlicy, na podstawie art. 91 ust. 2 i nast. uptu. Ponadto Beneficjent wyjaśnił, iż powyższa sytuacja powoduje konieczność złożenia korekt deklaracji VAT i rozliczenia podatku naliczonego w okresie 10 lat po 1/10 w każdym roku. Nadto dodał, że we wniosku o dofinansowanie nie zakładał generowania dochodu w ramach projektu, lecz przewidywał wykorzystanie świetlicy w Radzanku wyłącznie dla celów związanych z wykonywaniem zadań własnych Gminy. W związku z tym wówczas, zdaniem Beneficjenta, Gminie zgodnie z art. 86 ust. 1 uptu nie przysługiwało prawo do obniżenia kwoty podatku o kwotę podatku naliczonego. Beneficjent nie informował IZ RPO WZ o uzyskaniu niezaplanowanych przychodów, gdyż w jego opinii nie miało to wpływu na zachowanie trwałości projektu.

IZ RPO WZ (pismo z dnia 24.07.2014 r.) podtrzymała swoje pierwotne stanowisko wyrażone w wynikach z przeprowadzonych czynności kontrolnych, wskazując że zgodnie z brzmieniem art. 86 ust. 1 uptu, w zakresie w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi, o którym mowa w art. 15 cyt. ustawy, przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku o kwotę podatku naliczonego. Zgodnie z zapisami zarządzeń Burmistrza Gminy Maszewo, które przywołano wcześniej, za wynajmem świetlicy w Radzanku były pobierane opłaty, które podlegają opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Istotnym jest fakt, iż pomiędzy Gminą Maszewo a wynajmującym zawierane były umowy we wskazanym przedmiocie. Stosownie bowiem do zapisu art. 15 ust. 6 uptu, nie uznaje się za podatnika organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji, których zostały one powołane, jednakże z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilno-prawnych. Tym samym Beneficjent uzyskując prawo do odliczenia podatku VAT w związku z wykonywaniem czynności opodatkowanych (poprzez zawarcie umów najmu świetlicy w Radzanku), utracił jednocześnie prawo do jego kwalifikowania w ramach projektu.

W związku z powyższym IZ RPO WZ poczyniła wstępne ustalenie administracyjne odnośnie stwierdzenia w projekcie nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11.07.2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z dnia 31.07.2006 r. ze zm.) zgodnie z którym przez nieprawidłowość należy rozumieć jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej (dalej: UE) w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego. Zgodnie z powyższym, do stwierdzenia nieprawidłowości konieczne jest wystąpienie łącznie trzech podstawowych elementów tej definicji: naruszenie prawa, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje choćby potencjalną szkodę finansową w budżecie ogólnym UE. Beneficjent dopuścił się naruszenia art. 7 ust. 1 litera d rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 05.07.2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z dnia 31.07.2006 r., dalej: rozporządzenie nr 1080/2006), który stanowi, że podlegający zwrotowi podatek od towarów i usług nie jest kwalifikowalny do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przedłożenie przez Beneficjenta w ramach projektu do finansowania wydatku w postaci podatku VAT, który w trakcie trwałości projektu okazał się być możliwy do odzyskania (niekwalifikowalny) czy też jak wskazano w w/w rozporządzeniu unijnym „podlegający zwrotowi”, skutkuje również niewątpliwie naruszeniem Wytycznych dla wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie projektu w ramach RPO WZ (dalej: Wytyczne) przyjętych uchwałą nr 983/09 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 13.07.2009 r. oraz umowy o dofinansowanie. Tym samym Beneficjent dopuścił się wykorzystania środków z naruszeniem procedur obowiązujących w ramach RPO WZ (wypełnienie przesłanki z art. 207 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia

27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, dalej: ufp (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 tekst jednolity ze zm.)).

Jednocześnie w tym miejscu należy dodać, iż wstępne ustalenia administracyjne poczyniono, z uwzględnieniem faktu, iż jednym z elementów definicji nieprawidłowości jest wystąpienie szkody (choćby potencjalnej) w budżecie ogólnym UE. Szkada w budżecie UE określona została na dwa sposoby, jako szkoda rzeczywista, poprzez którą należy rozumieć środki Wspólnoty, które zostały już nieprawidłowo wypłacone Beneficjentowi, oraz szkoda potencjalna, na którą składają się środki Wspólnoty, które mogłyby zostać nieprawidłowo wypłacone Beneficjentowi, gdyby nieprawidłowość nie została wykryta. Mając na uwadze, iż Beneficjent dopuścił się naruszenia przepisu prawa (na co zwrócono uwagę powyżej), a jednocześnie fakt, że budżet ogólny UE poniósł już szkodę finansując wydatki niekwalifikowalne, należy stwierdzić iż w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z wystąpieniem szkody rzeczywistej. Wykazanie naruszenia prawa, które doprowadziło do uszczuplenia środków unijnych jest wystarczającą przesłanką do żądania zwrotu dofinansowania. Podatek VAT nie powinien stanowić wydatku kwalifikowalnego w ramach współfinansowanego projektu w sytuacji, gdy Beneficjent będzie miał prawną możliwość odzyskania podatku VAT. Niedopuszczalny jest zwrot kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa na podstawie przepisów uftu.

W związku z niespełnieniem przez Beneficjenta przesłanek kwalifikowalności podatku od towarów i usług uznanego pierwotnie jako koszt kwalifikowalny w projekcie, pismem z dnia 01.08.2014 r. IZ RPO WZ wezwała Beneficjenta do zwrotu dofinansowania odpowiadającego przekazanym kosztom podatku od towarów i usług w wysokości 157 255,63 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania. Zgodnie bowiem z treścią art. 207 ust. 8 ufp, w przypadku stwierdzenia okoliczności, że środki zostały wykorzystane z naruszeniem procedur, instytucja, która podpisała umowę z Beneficjentem, wzywa go do zwrotu środków lub do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

W odpowiedzi na w/w wezwanie do zwrotu, Beneficjent pismem z dnia 19.08.2014 r. (wpływ do Kancelarii Ogólnej Urzędu Marszałkowskiego dnia 21.08.2014 r.) wniósł o udzielenie ulgi w spłacie należności związanej ze środkami przekazanymi w ramach umowy o dofinansowanie nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-00. Wniosek o zastosowanie ulgi w spłacie dotyczący zobowiązania, którego wszystkie elementy w tym najistotniejsze, mające wpływ na określenie jego rozmiaru, nie zostały jeszcze ostatecznie skonkretyzowane (czyli wniosek o udzielenie ulgi składany przez Beneficjenta w trakcie postępowania administracyjnego w przedmiocie zwrotu środków) należy traktować jako przedwczesny. Z uwagi na powyższe organ zobowiązany był wydać postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w przedmiocie udzielenia wnioskowanej ulgi.

Należy podkreślić, iż w przypadku stwierdzenia, że Beneficjent dokonał niepoprawnego zaliczenia podatku VAT jako wydatku kwalifikowalnego, IZ RPO WZ odmawia wypłaty dofinansowania w części obejmującej nieprawidłowo kwalifikowalny podatek VAT, a w przypadku środków już wypłaconych, zwraca się do Beneficjenta o zwrot tych środków wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych. W związku z błędnym zaliczeniem podatku VAT jako wydatku kwalifikowalnego w ramach umowy o dofinansowanie nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-00 oraz z uwagi na bezskuteczny upływ terminu wskazanego w wezwaniu do zwrotu, z dniem 20.08.2014 r. wobec Beneficjenta wszczęte zostało postępowanie administracyjne w przedmiocie zwrotu środków przekazanych w ramach RPO WZ (pismo z dnia 21.08.2014 r., doręczone dnia 25.08.2014 r.). Jednocześnie Beneficjent został pouczone o możliwości złożenia dowodów, wyjaśnień, zastrzeżeń w toku prowadzonego postępowania administracyjnego kończącego się wydaniem decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 207 ufp.

Zgodnie z art. 207 ust. 1 ufp, w przypadku, gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:

- 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,
 - 2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,
 - 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości
- podlegają zwrotowi przez Beneficjenta wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji o zwrocie, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy. Zgodnie z ust. 8 ufp, w przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa powyżej, Instytucja Zarządzająca wzywa do zwrotu środków lub do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Po bezskutecznym upływie wspomnianego terminu, organ ten wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki oraz

sposób zwrotu środków (art. 207 ust. 9 ufp). Zgodnie z ust. 10 art. 207 ufp, decyzji, o której mowa w ust. 9, nie wydaje się, jeżeli dokonano zwrotu środków przed jej wydaniem.

Postanowieniem z dnia 18.09.2014 r. IZ RPO WZ zawiadomiła Beneficjenta o konieczności przedłużenia postępowania w przedmiocie zwrotu środków. W przedmiotowej sprawie IZ RPO WZ poinformowała również Beneficjenta o zamiarze zakończenia postępowania oraz pouczyła o prawach wynikających z art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.), dalej: kpa.

Należy podkreślić, iż zasadą w ramach RPO WZ jest to, że podatek VAT może być kwalifikowalny wyłącznie w sytuacjach, gdy podmiot nie ma prawnej możliwości odzyskania w jakiegokolwiek formie tego podatku. Również zgodnie z rozporządzeniem nr 1080/2006, podlegający zwrotowi (czyli możliwy do odzyskania przez Beneficjenta) podatek od towarów i usług nie jest kwalifikowalny do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (art. 7 ust. 1 litera d w/w rozporządzenia). O kwalifikowalności VAT nie przesądza więc fakt, czy Beneficjent faktycznie korzysta z prawa do odzyskania podatku VAT czy nie. Decyduje samo istnienie uprawnienia do odzyskania podatku VAT. Dodatkowo mając na uwadze, iż kwalifikowalność podatku VAT w ramach RPO WZ jest wyjątkiem od ogólnej zasady przyjmowanej przez Komisję Europejską w skali Unii Europejskiej, że podatek ten nie powinien stanowić wydatku kwalifikowalnego w ramach współfinansowanego projektu, to na Beneficjencie spoczywa obowiązek wykazania prawidłowości zaliczenia podatku VAT do wydatków kwalifikowalnych. Analizując własną sytuację prawno-podatkową Beneficjent powinien uwzględnić nie tylko bieżący stan faktyczny, ale także swoje zamierzenia na przyszłość. Jest to o tyle istotne, że prawo do odzyskania podatku VAT Beneficjent może w niektórych sytuacjach uzyskać w przyszłości i o ile będzie to dotyczyło także części podatku VAT, który został naliczony przy wydatkach objętych dofinansowaniem z RPO WZ, wówczas VAT w tej części nie będzie mógł być traktowany jako wydatek kwalifikowalny w ramach projektu. Ponadto przystąpienie Beneficjenta do ubiegania się o dofinansowanie oznacza m.in. akceptację obowiązujących Wytycznych oraz innych norm wynikających z dokumentacji aplikacyjnej oraz przepisów prawa. Skorzystanie z możliwości dofinansowania nie jest obowiązkiem. Wnioskodawcy, w opinii których uregulowania wynikające z w/w dokumentów bądź przepisów prawa są zbyt rygorystyczne nie są zobowiązani do podpisania umowy o dofinansowanie czy składania wniosków aplikacyjnych. Podpisując umowę o dofinansowanie Beneficjent zobowiązuje się do ich przestrzegania i postępowania zgodnie z ich literą. Zasady konkursu określone w regulaminie są jednakowe dla wszystkich i nie mogą być zmieniane dla potrzeb poszczególnych Beneficjentów, a każdy przystępując do konkursu godzi się na te zasady (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 21.12.2010 r., sygn. I SA/Rz 823/10).

Środki publiczne przeznaczone na wykonywanie projektów realizowanych w ramach programów finansowych ze środków europejskich mają charakter bezzwrotny i powinny być wykorzystywane zgodnie z prawem, obowiązującymi procedurami, a także ściśle z celem, na które zostały przekazane.

Nadto, podstawę dofinansowania projektu stanowi m.in. umowa o dofinansowanie zawarta z Beneficjentem przez Instytucję Zarządzającą. Umowa ta określa warunki dofinansowania projektu, a także prawa i obowiązki Beneficjenta z tym związane (art. 30 ust. 1 i 2 uzppr). Umowa jest zatem elementem projektu. W związku z powyższym, niewypełnienie postanowień umowy oraz nieprzestrzeganie dokumentów regulujących zasady przyznawania i wykorzystania dofinansowania, powoduje konieczność odzyskiwania przez IZ RPO WZ kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawania decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań, o której mowa w przepisach o finansach publicznych. Podkreślić należy, iż do podjęcia w/w działań IZ RPO WZ jest zobowiązana na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 15 uzppr.

Umowa o dofinansowanie, którą w dniu 29.03.2010 r. Beneficjent zawarł z Województwem Zachodniopomorskim, określa szczegółowe zasady dofinansowania projektu. W § 4 ust. 4 umowy o dofinansowanie, Beneficjent zobowiązał się realizować projekt z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami w ramach programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację projektu oraz osiągnięcie celów (produktów i rezultatów) zakładanych we wniosku o dofinansowanie. Ponadto Beneficjent w związku z realizacją projektu i w wykonaniu umowy zobowiązał się do przestrzegania właściwych przepisów prawa pierwotnego i wtórnego prawa wspólnotowego, właściwych przepisów prawa polskiego, w tym także wszelkich wytycznych do nich, a także obowiązujących odpowiednich reguł, zasad i postanowień wynikających z Programu, Uszczegółowienia Programu, obowiązujących procedur, wytycznych, informacji IZ RPO WZ (§ 10 ust. 6 umowy o dofinansowanie).

Z uwagi na fakt, iż Beneficjent przedłożył w ramach projektu do finansowania wydatki w postaci podatku VAT, który w trakcie trwałości projektu okazał się być możliwy do odzyskania (niekwalifikowalny), działał w sposób sprzeczny z Wytycznymi oraz umową o dofinansowanie, co w konsekwencji doprowadziło do wykorzystania środków z naruszeniem obowiązujących w ramach RPO WZ procedur, a więc z naruszeniem art. 207 ust. 1 pkt 2 upf. Zachowanie Beneficjenta doprowadziło również do naruszenia art. 7 ust. 1 litera d rozporządzenia nr 1080/2006.

W tym miejscu podkreślić należy, iż naruszenie procedur przy wykorzystaniu środków dotyczy procedur określonych w umowie międzynarodowej lub innych procedur obowiązujących przy ich wykorzystaniu. Pod pojęciem procedur, których naruszenie uprawnia do wydania decyzji określającej kwotę zwrotu, rozumiane są postanowienia dokumentów regulujących zasady przyznawania i wykorzystania dofinansowania, w tym także zasady ponoszenia wydatków w ramach projektu, a zatem przede wszystkim Wytycznych oraz umowy o dofinansowanie. Co ważne ustawodawca nie przewidział zamkniętego katalogu procedur, na podstawie których wydatkowane są środki unijne związane z realizacją konkretnych programów operacyjnych. Zadaniem IZ RPO WZ jest sprawdzenie czy projekty przedstawione do dofinansowania oraz realizowane z udziałem tych środków są zgodne z przepisami prawa. W sytuacji, gdy występuje niezgodność z przepisami prawa, IZ RPO WZ ma nie tylko prawo, ale i obowiązek zakwestionować prawidłowość przyznania dofinansowania. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w podstawowym obowiązku Beneficjenta sformułowanym w § 4 ust. 4 umowy o dofinansowanie, zgodnie z którym zobowiązał się on do realizacji projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami w ramach Programu. Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa sądów administracyjnych do „procedur” o jakich mowa w art. 207 ust. 1 upf zalicza się umowę o dofinansowanie projektu. W orzecznictwie wskazuje się również, że ustawodawca nie przewidział zamkniętego katalogu procedur, na podstawie których wydatkowane są środki unijne związane z realizacją konkretnych programów operacyjnych.

Stosownie do powyższego podkreślić należy, że procedury obowiązujące w ramach RPO WZ zostały określone m.in. w Wytycznych, które regulują kwestie kwalifikowalności wydatków, zasad realizacji projektu, niezbędnych dokumentów jakie Wnioskodawca powinien przedłożyć ubiegając się o dofinansowanie, itp. Wytyczne zostały opracowane przez IZ RPO WZ w szczególności na podstawie RPO WZ, Uszczegółowienia RPO WZ oraz na podstawie obowiązujących aktów prawnych i przyjęte uchwałą nr 983/09 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 13.07.2009 r.

Wskazuje się, iż przez wydatki kwalifikowalne należy rozumieć wydatki uznane za kwalifikowalne i spełniające kryteria, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006, rozporządzeniem Komisji nr 1828/2006, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2006 jak również z uzppr i przepisów rozporządzeń oraz wytycznych wydanych na podstawie niniejszej ustawy, oraz Uszczegółowieniem Programu, jak również z dokumentacją konkursową (§ 1 pkt 36 umowy o dofinansowanie).

Zawarte w Wytycznych zapisy dotyczące kwalifikowalności wydatków zostały przygotowane w oparciu o „Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013” (dalej: Krajowe Wytyczne), które zostały wydane na podstawie art. 35 ust. 2 pkt 1 uzppr oraz art. 56 ust. 4 rozporządzenia nr 1083/2006. Zgodnie z Krajowymi Wytycznymi IZ RPO WZ powinna dodatkowo ustanowić szczegółowe zasady dotyczące kwalifikowania wydatków dla projektów współfinansowanych w ramach danego Programu. Zasady ustanowione przez IZ RPO WZ mogą być bardziej restrykcyjne, niż zasady określone w Krajowych Wytycznych, albowiem to IZ RPO WZ określa procedury obowiązujące w ramach RPO WZ m.in. w zakresie wydatkowania środków oraz zasad realizacji projektu. Niemniej jednak zarówno Krajowe Wytyczne, jak i Wytyczne dla Wnioskodawców nie przewidują odstępstw od zawartych w nich zasad uznawania danego wydatku za kwalifikowalny.

Ocena kwalifikowalności wydatku oraz procedur obowiązujących w ramach RPO WZ polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami. Oceny takiej dokonuje się zarówno na etapie wyboru wniosku o dofinansowanie projektu, jak i podczas realizacji projektu oraz w okresie trwałości projektu. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z Beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które Beneficjent przedstawi do rozliczenia w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do współfinansowania. Kwalifikowalność poniesionych wydatków oceniana jest również w trakcie realizacji projektu, kiedy Beneficjent przekłada kolejne wnioski o płatność oraz po zakończeniu projektu. Zaznaczyć należy, iż Wytyczne dla Wnioskodawców w zgodzie z Wytycznymi Krajowymi stanowią, iż wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:

- został poniesiony w okresie kwalifikowalności wydatków,
- jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego,
- jest zgodny z postanowieniami RPO WZ, Uszczegółowieniem RPO WZ oraz Wytycznymi,

- jest zgodny z postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu,
- jest niezbędny do realizacji projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu,
- został dokonany w sposób oszczędny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku,
- został należycie udokumentowany,
- jest zgodny z katalogiem wydatków kwalifikowalnych określonym w Wytycznych.

Niespełnienie któregokolwiek ze wskazanych warunków powoduje, iż dany wydatek nie może skorzystać z przymiotu kwalifikowalności. Powyższy zapis Wytycznych zawiera enumeratywnie wymienione przesłanki i każdy z wydatków musi je spełniać, aby został przez IZ RPO WZ uznany za kwalifikowalny. Wytyczne nie zawierają odstępstw od powyższych zasad.

Zarówno w Wytycznych dla Wnioskodawców, jak i Wytycznych Krajowych wskazano, iż podatek od towarów i usług może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko wtedy, gdy:

- został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta, oraz
- Beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT.

Zatem podatek VAT jest kosztem kwalifikowalnym wówczas, gdy został faktycznie poniesiony oraz nie jest możliwy do odzyskania, tj. Beneficjent na gruncie przepisów prawa nie ma prawnej możliwości jego odzyskania (nie nabędzie uprawnienia do obniżenia podatku należnego - związanego z opodatkowanymi czynnościami w projekcie - o podatek naliczony - związany ze zrefundowanymi w projekcie zakupami towarów i usług oraz środków trwałych). Bez znaczenia pozostaje fakt czy Beneficjent z tej możliwości skorzysta czy też nie.

Dodatkowo zaznaczenia wymaga, iż zgodnie z Wytycznymi dla Wnioskodawców, jak i Wytycznymi Krajowymi, niedozwolone jest zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku dwa razy ze środków publicznych - wspólnotowych lub krajowych. Do podwójnego finansowania zalicza się między innymi zrefundowanie podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu obowiązujące przepisy prawa. Możliwość podwójnego finansowania wydatku nie pozwala na uznanie go za wydatek kwalifikowalny.

Przechodząc na grunt przepisów podatkowych wyjaśnienia wymaga, iż opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlegają odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju (art. 5 ust. 1 pkt 1 upu). Przez dostawę towarów, stosownie do przepisu art. 7 ust. 1 upu, należy rozumieć przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel. Natomiast świadczenie usług, w myśl art. 8 ust. 1 upu, to każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu art. 7 upu.

Zgodnie z art. 86 ust. 1 upu, w zakresie w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi, o którym mowa w art. 15, przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku o kwotę podatku naliczonego. Z treści cytowanego przepisu wynika, że prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przysługuje wówczas, gdy zostaną spełnione określone warunki, tzn.:

- odliczenia tego dokonuje podatnik podatku od towarów i usług,
- towary i usługi, z których nabyciem podatek został naliczony, są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych.

Wykluczyć należy zatem możliwość dokonania obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego związanego z usługami i towarami, które nie są w ogóle wykorzystywane do czynności opodatkowanych.

W myśl art. 15 ust. 1 upu, podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 2, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Stosownie do art. 15 ust. 6 upu, nie uznaje się za podatnika organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji, których zostały one powołane, jednakże z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilno - prawnych.

Zatem zasadniczo organy władzy publicznej oraz urzędy obsługujące te organy nie są uznawane są za podatników w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji, których zostały one powołane. W świetle art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 tekst jednolity ze zm.), gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Natomiast, zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 w/w ustawy, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym (przykładowy katalog zawarty w art. 7 ust. 1 w/w ustawy obejmuje m.in. sprawy dotyczące kultury czy oświaty), niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Jednakże wspomniany art. 15 ust. 6 uptu przewiduje wyjątek: gdy czynności organu władzy publicznej są dokonywane na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych, wtedy taki organ jest podatnikiem i powinien opodatkować te czynności. Należy wskazać, iż mowa tu o wszelkich czynnościach realizowanych przez te jednostki samorządu terytorialnego w sferze ich aktywności cywilnoprawnej, np. wynajmu. Stosownie do treści art. 659 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93 ze zm.), przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz, przy czym - jak wynika z § 2 tego samego artykułu - czynsz może być oznaczony w pieniądzech lub w świadczeniach innego rodzaju. Z powyższego wynika, iż wynajem stanowi odpłatne świadczenie usług, o którym mowa w art. 8 ust. 1 uptu i podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na mocy przepisu art. 5 ust. 1 pkt 1 uptu.

W analizowanej sprawie, jak wykazały czynności kontrolne przeprowadzone w dniach 14 - 17.04.2014 r., w okresie trwałości projektu miało miejsce odpłatne wykorzystanie infrastruktury wybudowanej w ramach RPO WZ oraz odpłatne wykorzystanie sprzętu zakupionego w ramach RPO WZ, podczas gdy zarówno wnioski o dofinansowanie jak i zapisy studium wykonalności nie przewidywały w swej treści płatnej formy prowadzenia działalności gospodarczej w świetlicy wybudowanej w ramach RPO WZ. Stawki za udostępnianie świetlic wiejskich w sołectwach Gminy Maszewo, w tym świetlicy w sołectwie Radzanek, zostały ustalone zarządzeniami Burmistrza Maszewa nr 644/09 z dnia 09.07.2009 r., nr 701/2009 z dnia 20.11.2009 r., nr 729/2009 z dnia 31.12.2009 r., nr 788/2010 z dnia 08.06.2010 r., i nr 16/2011 z dnia 03.01.2011 r. Zgodnie z zapisami w/w zarządzeń pobierane opłaty za wynajem świetlicy podlegają opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Pomiędzy Gminą Maszewo a wynajmującym zawierane były umowy we wskazanym przedmiocie. Po analizie rozliczeń wpłat z tytułu udostępniania świetlicy w Radzanku oraz sprawozdań budżetu Gminy Maszewo za lata 2010-2013 IZ RPO WZ stwierdziła, że przychody z tytułu wpłat za wynajem świetlicy wyniosły:

- w 2010 r. – 4 457,12 zł,
- w 2011 r. – 5 991,00 zł,
- w 2012 r. – 4 192,50 zł,
- w 2013 r. – 4 351,74 zł.

W tym miejscu warto dodać, iż świetlica w Radzanku została przyjęta do użytkowania w dniu 31.12.2009 r. w oparciu o dokument OT (dokument przyjęcia środka trwałego) nr 161.

Mając na względzie przedstawione powyżej regulacje prawne, należy stwierdzić, że Gmina Maszewo wynajmując świetlicę wiejską działała jako podatnik. Powyższa czynność w świetle zapisów uptu traktowana jest jako odpłatne świadczenie usług, opodatkowane na zasadach ogólnych. Zawierając umowy najmu świetlicy w Radzanku (wykonując czynności opodatkowane), Beneficjent uzyskał prawo do odliczenia podatku VAT, tracąc jednocześnie prawo do jego kwalifikowania w ramach projektu. Podkreślenia wymaga fakt, że to IZ RPO WZ w trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych w dniach 14 – 17.04.2014 r. wykryła, iż Beneficjent uzyskał prawo do odliczenia podatku VAT w związku z wykonywaniem czynności opodatkowanych (odpłatny wynajem świetlicy wiejskiej w Radzanku), a tym samym uznany podatek VAT pierwotnie jako koszt kwalifikowalny w projekcie nie posiada takiego przymiotu. Beneficjent nie poinformował IZ RPO WZ o fakcie uzyskania przez Gminę Maszewo niezaplanowanych przychodów w latach 2010-2013 oraz nie ujął w/w informacji w składanych sprawozdaniach z trwałości projektu. Tymczasem zgodnie z zapisami § 12 ust. 1 pkt 1 umowy o dofinansowanie, zobowiązany był do systematycznego monitorowania przebiegu realizacji projektu oraz niezwłocznego informowania o zaistniałych nieprawidłowościach lub o zamiarze zaprzestania realizacji projektu w terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych od momentu wykrycia nieprawidłowości/podjęcia decyzji o zaprzestaniu realizacji projektu. W przedmiotowej sprawie, Beneficjent dopiero odnosząc się do zastrzeżeń wskazanych w wynikach kontroli przeprowadzonej w okresie trwałości projektu, w piśmie z dnia 05.06.2014 r. przyznał, iż faktycznie po zakończeniu realizacji projektu wystąpiły przychody za udostępnianie świetlicy wiejskiej w Radzanku i stwierdził, że Gmina Maszewo nabyła prawo do częściowego rozliczenia podatku VAT naliczonego w momencie zmiany sposobu wykorzystania świetlicy, na podstawie art. 91 ust. 2 i nast. uptu. Beneficjent dodał, iż zaistniała sytuacja powoduje konieczność złożenia korekt deklaracji VAT i rozliczenia podatku naliczonego w okresie 10 lat po 1/10 w każdym roku. Nadto wyjaśnił, iż nie informował IZ RPO WZ o uzyskaniu niezaplanowanych przychodów oraz nie ujął w/w informacji w składanych sprawozdaniach z trwałości projektu, gdyż były to opłaty sporadyczne i przekazywane wyłącznie na utrzymanie świetlicy i nie miało to wpływu na zachowanie trwałości projektu.

W piśmie z dnia 24.07.2014 r. IZ RPO WZ stwierdziła, iż wprowadzenie odpłatności za wynajem świetlicy na imprezy okolicznościowe organizowane przez osoby prywatne nie miało

istotnego wpływu na osiągnięcie i utrzymanie celów projektu wskazanych we wniosku o dofinansowanie, a osiągnięte przez Gminę Maszewo przychody nie spowodowały uzyskania przez nią nieuzasadnionych korzyści wynikających z udzielonej pomocy i były przeznaczone na potrzeby świetlicy wiejskiej w Radzanku. Okoliczność ta nie zmienia jednak faktu, iż w oświadczeniu dotyczącym kwalifikowalności podatku VAT Beneficjent zobowiązał się do zwrotu zrefundowanego poniesionego w ramach projektu podatku VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku. Taka konstrukcja przedmiotowego oświadczenia wskazuje, iż Beneficjent jest zobligowany do zwrotu podatku od towarów i usług w każdym przypadku, jeżeli tylko zaistnieją przedmiotowe przesłanki, o których wystąpieniu Beneficjent powinien poinformować IZ RPO WZ. W związku z powyższym, również bez znaczenia pozostaje fakt czy pobieranie przez Beneficjenta opłat za wynajem świetlicy wiejskiej w Radzanku na imprezy okolicznościowe miało charakter sporadyczny czy trwały.

Konkludując, Beneficjent przedłożył w ramach projektu do finansowania wydatek w postaci podatku VAT, który w trakcie trwałości projektu okazał się być możliwy do odzyskania (niekwalifikowalny). A zatem Beneficjent działał w sposób sprzeczny z zapisami rozporządzenia nr 1080/2006, Wytycznymi oraz umową o dofinansowanie, co w konsekwencji doprowadziło do wykorzystania środków z naruszeniem obowiązujących w ramach RPO WZ procedur, a więc z naruszeniem art. 207 ust. 1 pkt 2 ufp. Zgodnie z zasadami RPO WZ, sama możliwość odzyskania przez Beneficjenta podatku VAT, dyskwalifikuje uznanie takiego wydatku za kwalifikowalny. W tym miejscu, podtrzymując wstępne ustalenie poczynione na etapie czynności kontrolnych, należy podkreślić, iż zachowanie Beneficjenta prowadzące do sfinansowania wydatków niekwalifikowalnych doprowadziło do uszczerpkienia środków unijnych (rzeczywista szkoda dla budżetu ogólnego UE).

W przedmiotowej sprawie Beneficjent na podstawie oświadczenia w przedmiocie podatku VAT uzyskał dofinansowanie. W oświadczeniu o kwalifikowalności podatku VAT stanowiącym część sprawozdania z trwałości projektu opublikowanego dnia 24.03.2014 r. Beneficjent wskazał bowiem, iż nie może i nie będzie mógł odzyskać poniesionego podatku VAT uznanego za wydatek kwalifikowalny w projekcie. Kosztem kwalifikowalnym może być podatek od towarów i usług wyłącznie w sytuacji, gdy zostanie rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez Beneficjenta oraz jeśli Beneficjent nie będzie miał prawnej możliwości odzyskania podatku VAT. Tymczasem, jak już wskazywano, w przedmiotowej sprawie możliwość taka wystąpiła, co potwierdziły wyniki czynności kontrolnych przeprowadzonych w okresie trwałości. A zatem podatek VAT stał się kosztem niekwalifikowalnym, który nie powinien być wypłacony z budżetu ogólnego UE.

Mając na uwadze stwierdzenie Beneficjenta zawarte w piśmie z dnia 05.06.2014 r., iż w istniejącym w sprawie stanie faktycznym Gmina Maszewo nabyła prawo do częściowego rozliczenia podatku VAT naliczonego w momencie zmiany sposobu wykorzystania świetlicy, warto przytoczyć również przepisy regulujące zasady dokonywania odliczeń częściowych, jak i stanowisko orzecznicze w tym zakresie. I tak w myśl art. 90 ust. 1 uptu, w stosunku do towarów i usług, które są wykorzystywane przez podatnika do wykonywania czynności, w związku z którymi przysługuje (jak i nie przysługuje) prawo do obniżenia kwoty podatku należnego, podatnik jest obowiązany do odrębnego określenia kwot podatku naliczonego, związanych z czynnościami, w stosunku do których podatnikowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego. Zgodnie z art. 90 ust. 2 uptu, jeżeli nie jest możliwe wyodrębnienie całości lub części kwot, o których mowa w ust. 1, podatnik może pomniejszyć kwotę podatku należnego o taką część kwoty podatku naliczonego, którą można proporcjonalnie przypisać czynnościom, w stosunku do których podatnikowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego, z zastrzeżeniem ust. 10. Proporcję, o której mowa w ust. 2, ustala się jako udział rocznego obrotu z tytułu czynności, w związku z którymi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego, w całkowitym obrocie uzyskanym z tytułu czynności, w związku z którymi podatnikowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego, oraz czynności, w związku z którymi podatnikowi nie przysługuje takie prawo, o czym stanowi art. 90 ust. 3 uptu. W tym miejscu należy przywołać uchwałę Naczelnego Sądu Administracyjnego podjętą w składzie 7 sędziów z dnia 24.10.2011 r. sygn. I FPS 9/10, w której wskazano, że: „w przypadku podatku naliczonego wynikającego z wydatków związanych tylko z czynnościami opodatkowanymi oraz z czynnościami niepodlegającymi podatkowi (których nie da się jednoznacznie przypisać do jednej z tych kategorii czynności), podatnik nie stosuje odliczenia częściowego wedle proporcji określonej na podstawie art. 90 ust. 3 uptu, lecz odliczenie pełne. Wartość czynności niepodlegających w ogóle opodatkowaniu nie wchodzi bowiem do sumy wartości obrotów ustalanych dla potrzeb liczenia proporcji sprzedaży. W przypadku gdy podatnik wykonuje wyłącznie czynności opodatkowane oraz czynności niepodlegające podatkowi, nie ma obowiązku stosowania odliczenia częściowego (gdyby ewentualnie chciał ustalać proporcję sprzedaży dla celów odliczenia, to wyniesie ona 100%)”. Analogicznie wskazano w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 19.06.2013 r. sygn. I SA/Gd 364/13. Jak już

zaznaczono wcześniej, w przedmiotowej sprawie Gmina Maszewo wykonywała nie tylko czynności opodatkowane podatkiem VAT (wynajem świetlicy wiejskiej), ale również czynności niepodlegające regulacjom upu, tj. zadania własne obejmujące m.in. działalność oświatowo-kulturalną, zatem zdaniem IZ RPO WZ możliwe jest zastosowanie odliczenia pełnego.

Obliczając wysokość środków do zwrotu ustalono, iż poziom dofinansowania dla umowy nr UDA-RPZP.05.02.01-32-004/09-00 wynosi 75% (§ 2 ust. 5 umowy o dofinansowanie). W przedmiotowej sprawie uznano za niekwalifikowalne wydatki na łączną kwotę 209 674,17 zł, które w kolejnych latach przedstawiały się następująco:

- w roku 2007: kwota podatku VAT 1 771,00 zł do odliczenia na podstawie faktury VAT nr 6/4/2007 oraz kwota 2 477,64 zł – FV nr 14/12/2007,
- w roku 2008: kwota podatku VAT 811,36 zł do odliczenia na podstawie faktury VAT nr 9/10/2008 oraz kwota 72 131,15 zł – FV nr 52/2008,
- w roku 2009: kwota podatku VAT 48 500,84 zł – do odliczenia na podstawie faktury VAT nr 6/2009, 36 065,48 zł – FV nr 12/2009, 19 013,38 zł – FV nr 19/2009, 3 977,40 zł – FV nr 7/09, 1 497,10 zł – FV nr 212/2009, 20 309,15 zł – FV nr 33/2009, 2 459,67 zł – FV nr 48/09/2009, 660,00 zł – FV nr 71/12/2009.

Należy dodać, iż wydatki udokumentowane przez Beneficjenta w/w fakturami VAT z roku 2007 oraz fakturą VAT nr 9/10/2008 dotyczyły działań przygotowawczych, tj. sporządzenia projektu budowlanego budowy świetlicy w Radzanku, a zgodnie z Wytycznymi (2.1.3 Ocena kwalifikowalności wydatku) początkiem okresu kwalifikowalności w/w wydatków jest dzień 01.01.2007 r.

Wobec powyższego, mając na uwadze fakt, iż wstępne ustalenie odnośnie nieprawidłowości poczynione na etapie czynności kontrolnych zostało potwierdzone w trakcie prowadzonego przez IZ RPO WZ postępowania administracyjnego w przedmiocie zwrotu środków przekazanych Beneficjentowi w ramach RPO WZ, Strona zobowiązana jest do zwrotu przekazanego dofinansowania w wysokości 157 255,63 zł (75% z kwoty 209 674,17 zł) wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych liczonymi zgodnie z art. 207 ust. 1 ufp, tj. od daty przekazania środków do dnia całkowitej zapłaty należności głównej na rachunek bankowy IZ RPO WZ.

Mając na uwadze całość dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności umowę o dofinansowanie wraz z zawartymi aneksami, wniosek o dofinansowanie, a także korespondencję z Beneficjentem, właściwym jest wskazanie, iż doszło do wykorzystania środków z naruszeniem procedur. Zgodnie z art. 25 pkt 1 uzppr, za prawidłową realizację programu operacyjnego odpowiada Instytucja Zarządzająca, którą w przypadku RPO WZ jest Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego, do obowiązków którego należy w oparciu o art. 26 ust. 1 pkt 15 uzppr, odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań. W związku z tym, że zaszły przesłanki, o których mowa w art. 207 ust. 1 pkt 2, a Beneficjent nie dokonał zwrotu środków wskazanych w skierowanym do niego wezwaniu, koniecznym stało się wydanie niniejszej decyzji. Zgodnie bowiem z treścią art. 207 ust. 9 ufp po bezskutecznym upływie terminu, określonego w wezwaniu Instytucja Zarządzająca wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu środków. Zwrotu dofinansowania należy zatem dokonać w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji o zwrocie, na wskazany na wstępie rachunek bankowy.

Z uwagi na powyższe IZ RPO WZ orzeka jak w sentencji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji nie służy odwołanie, jednakże Strona może się zwrócić do Instytucji Zarządzającej RPO WZ z siedzibą w Szczecinie przy ul. Korsarzy 34, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Otrzymują:

- 1) Gmina Maszewo
Plac Wolności 2
72-130 Maszewo
- 2) a/a